

Evaluatierapport regeling Inclusief Hoger Onderwijs

dd.17.08.2018 | Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs

1. Situering

De Vlaamse Regering voorzag met ingang van 1 september 2017 in de regeling 'Inclusief Hoger Onderwijs' waarbij de begeleiding van studenten met functiebeperkingen een duidelijke opdracht is binnen het beleid van alle hogescholen en universiteiten (Codex Hoger Onderwijs, Artikel II.117 tot en met II.119, artikel II.276 § 3 en artikel III.67). De overgangsmaatregelen die tijdens de academiejaren 2015-2016 en 2016-2017 van kracht waren met betrekking tot Geïntegreerd onderwijs (Gon-begeleiding) aan de hogescholen kwamen daarbij te vervallen. De nieuwe regeling voorziet via het mechanisme van de sociale toelage jaarlijks financiële middelen aan instellingen hoger onderwijs voor de realisatie van inclusief hoger onderwijs voor studenten met een functiebeperking. Conform zijn kernopdracht ondersteunt het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) de instellingen hoger onderwijs bij het implementeren van de nieuwe regeling. In dit evaluatierapport geeft het SIHO op vraag van het Kabinet van Minister Crevits een stand van zaken van de implementatie van de nieuwe regeling. Het rapport zoomt in op de aanpassingen die instellingen hoger onderwijs doorvoerden, de voordelen en de knelpunten van de nieuwe regeling, en de ondersteuningsnoden van instellingen hoger onderwijs. Het rapport geeft ook een overzicht van de ondersteuning die het SIHO het voorbije jaar geboden heeft inzake de nieuwe regeling, en besluit met een vraag voor verder overleg met de Vlaamse overheid.

2. De bevraging

Het SIHO stuurde begin juni 2018 een bevraging naar alle Vlaamse instellingen hoger onderwijs. Het aanspreekpunt werd gevraagd om de bevraging in te vullen. De bevraging peilde naar de aanpassingen die onderwijsinstellingen doorvoerden naar aanleiding van de nieuwe regeling, de voordelen en de specifieke knelpunten van de nieuwe regeling, en de

ondersteuningsnoden van de onderwijsinstellingen. De vragenlijst wordt als bijlage bij dit rapport toegevoegd. Het SIHO ontving 19 antwoorden uit 19 onderwijsinstellingen. Het gaat om respondenten uit vijf universiteiten en 14 hogescholen.

3. Aanpassingen naar aanleiding van de nieuwe regeling

3.1 Inzet van de toegekende financiële middelen

In opvolging van de Codex Hoger Onderwijs Artikel II.117 tot en met II.119, artikel II.276 § 3 en artikel III.67, hebben instellingen hoger onderwijs de bijkomende middelen integraal ingezet voor de realisatie van inclusief onderwijs voor studenten met functiebeperkingen. De toegekende middelen worden ingezet op vier domeinen:

Het aanstellen van zorgcoördinatoren en studentenbegeleiders

De toegekende middelen worden zowel aan de universiteiten als aan de hogescholen hoofdzakelijk ingezet voor de aanstelling van extra zorgcoördinatoren en/of studentenbegeleiders die de ondersteuning van studenten met een functiebeperking op zich nemen. De zorgcoördinator¹ is een duidelijk aanspreekpunt in verband met studeren met een functiebeperking voor studenten, docenten en medewerkers van een (cluster van) opleidingen of faculteiten. Hij coördineert de (toekenning van) redelijke aanpassingen en bijkomende zorg en ondersteuning voor studenten met een functiebeperking, en ondersteunt en informeert docenten/opleidingen in het realiseren van inclusief onderwijs. De studentenbegeleiders² voorzien in studentgecentreerde en handicapspecifieke begeleiding van studenten met een functiebeperking waarvoor onderwijs- en examenaanpassingen onvoldoende zijn. In bepaalde instellingen wordt deze begeleiding eveneens aangeboden door de zorgcoördinator.

Het inkopen begeleiding vanuit het buitengewoon onderwijs

In tegenstelling tot de universiteiten, reserveren een beperkt aantal hogescholen

---

¹ De terminologie is instellingsspecifiek. Waar bepaalde instellingen spreken over een zorgcoördinator, gebruiken andere instellingen de term zorgcoach, trajectbegeleider, talentcoach, diversiteitscoach, aanspreekpunt functiebeperking, ed.

² Ook deze terminologie is instellingsspecifiek. In de praktijk worden de term coach student & functiebeperking, talentcoach, coach integrale begeleiding, zorgcoach, studentenbegeleider + ed. gebruikt.

werkingsmiddelen om begeleiding vanuit het buitengewoon onderwijs in te kopen voor specifieke doelgroepen van studenten met een functiebeperking.³ Dit gebeurt voornamelijk voor studenten met een motorische, visuele of auditieve functiebeperking. Instellingen zien deze maatregelen voornamelijk als overgangsmaatregelen, en zetten in op het versterken van de eigen expertise voor deze doelgroepen. Gezien een aantal van de hogescholen de noden van de studenten zelf kon lenigen, zetten ze voortaan de gevrijwaarde middelen in voor de uitbreiding van de eigen werking.

Het investeren in onderwijsleermiddelen, begeleidingsinitiatieven en projecten voor studenten met een functiebeperking - inclusief onderwijs

Instellingen hoger onderwijs investeren ook een beperkt deel van de financiële middelen in onderwijsleermiddelen (bijvoorbeeld examencomputers en compenserende software voor studenten met een functiebeperking) en in begeleidingsinitiatieven voor studenten met een functiebeperking (bijvoorbeeld ontmoetingsavonden). Eén universiteit investeert, in samenwerking met het SIHO, ook in de ontwikkeling van een digitaal begeleidingsprogramma voor studenten met autismespectrumstoornis. Deze applicatie zal ook ter beschikking worden gesteld aan alle instellingen hoger onderwijs ter ondersteuning van hun studenten. Bepaalde instellingen onderzoeken ook in welke mate redelijke aanpassingen meer inclusief kunnen worden geïmplementeerd.

Het professionaliseren van zorgcoördinatoren en studentenbegeleiders

Een beperkt deel van de financiële middelen wordt ook ingezet voor het professionaliseren van de medewerkers die werkzaam zijn in het domein van studenten met een functiebeperking zodat ze accuraat op de hoogte zijn van de wetgeving en ondersteuningsinitiatieven ten aanzien van studenten met een functiebeperking.

3.2 Krijtlijnen van het ondersteuningsmodel inclusief hoger onderwijs

Hoewel er onderlinge verschillen zijn tussen de instellingen in de operationalisering van de

---

³ Het verschil in aanpak met universiteiten kan in verband worden gebracht met het gegeven dat universiteiten nooit een beroep konden doen op ondersteuning en bijgevolg al expertise inzake sensorische en motorische functiebeperkingen hebben opgebouwd.

regeling 'Inclusief Hoger Onderwijs', zijn de krijtlijnen voor de ondersteuning van studenten met een functiebeperking in de instellingen gelijkaardig.

Vier kernprincipes

De ondersteuning in het hoger onderwijs werkt volgens vier principes. De begeleiding is vraaggestuurd (wordt geïnitieerd op vraag van de student, aansluitend op de zorgnoden van student), stimuleert empowerment (versterken van de autonomie van de student), behelst opleidingsgebonden ondersteuning met aandacht voor het spectrum van leren en leven als student, en is gericht op de student en zijn omgeving (waar nodig wordt ook ingezet op het coachen van bijvoorbeeld de stagebegeleider van de student).

Needs assessment en ondersteuning op maat

Wanneer de student een vraag naar ondersteuning stelt, voeren instellingen hoger onderwijs na het doorlopen van een erkenningsprocedure, een needs assessment uit. Dit betreft een handelingsgerichte analyse van de ondersteuningsbehoeften van de student tegen de specifieke context van de opleiding. In een interactief proces worden de sterktes van de student en de omgevingskenmerken die het functioneren van de student beïnvloeden, systematisch in kaart gebracht. Volgens het principe van 'ondersteuning op maat' worden passende onderwijs- en examenmaatregelen geselecteerd, en wordt de inhoud en de frequentie van de begeleiding in samenspraak met de student bepaald.

Flexibele ondersteuning van een ruime groep studenten met een functiebeperking

Doordat de Vlaamse overheid geen strikte criteria oplegt inzake criteria van de handicap en de duur/organisatie van de ondersteuning, bieden instellingen hoger onderwijs flexibele ondersteuning aan een ruime groep studenten met een functiebeperking (bijvoorbeeld een student die een diagnose autismespectrumstoornis in het hoger onderwijs krijgt, een student met een chronische ziekte, een student met ADHD, ed.).

Uitbreiding ondersteuningsaanbod voor studenten met een functiebeperking

Instellingen ontwikkelen nieuwe (groeps)initiatieven en projecten voor de ondersteuning van studenten met een functiebeperking, gefocust op de volledige studieloopbaan

(bijvoorbeeld ontmoetingsavonden, compenserende software, de overstap naar de arbeidsmarkt, een digitaal begeleidingsinstrument voor studenten met autisme, ed.).

Sensibiliseren en optimaliseren van een inclusief beleid

De uitbreiding van middelen biedt de instellingen hoger onderwijs ook tijd en ruimte om in overleg te gaan met de verschillende diensten, opleidingen/faculteiten en docenten om het proces van faciliteiten te begeleiden en te verfijnen, docenten te sensibiliseren en om in samenspraak met opleidingen en faculteiten preventieve maatregelen te treffen met als doel inclusief onderwijs te bevorderen. Professionaliseringsactiviteiten voor medewerkers van diensten en opleidingen focussen zowel op het domein van functiebeperkingen als op het domein inclusief hoger onderwijs, met name universeel ontwerp.

4. Voordelen van de nieuwe regeling

Instellingen hoger onderwijs en studenten met een functiebeperking zijn positief over de nieuwe regeling en rapporteren diverse voordelen.

4.1 Rapportering door instellingen hoger onderwijs

Een prominentere aandacht voor de noden van studenten met een functiebeperking

Door het toekennen van een aanvullend budget met specifieke invulling aan de sociale toelage van de instellingen, wordt de blijvende noodzaak voor een kwaliteitsvolle begeleiding van studenten met een functiebeperking duidelijk op de beleidsagenda van instellingen hoger onderwijs geplaatst. De bepaling 'onderwijsgerelateerde ondersteuning' is ook een belangrijke houvast om de noden van deze doelgroep en het belang van extra ondersteuning aan iedereen binnen de instelling duidelijk te maken. Deze duidelijkheid garandeert ook dat de middelen niet voor andere doeleinden worden ingezet.

Een model op maat van de instellingsstructuur en -cultuur met oog op empowerment

De rechtstreekse toekenning van het budget aan de instelling hoger onderwijs en de beperkte restricties van hoe de middelen moeten worden ingezet, laten instellingen toe om de

ondersteuning op maat van de specifieke context van de instelling hoger onderwijs te organiseren. De verhoogde zorg wordt ontworpen vanuit een brede visie op diversiteit, talent en inclusie, wat leidt tot een overstap van focus op zorg naar focus op empowerment.

Optimalisatie van de kwaliteit en samenhang van de ondersteuning

Doordat de studentenbegeleiders gebonden zijn aan dezelfde arbeidsregeling (werkuren en vakantieregeling) staan ze volledig ter beschikking van de instelling hoger onderwijs en is er een betere en frequentere afstemming mogelijk. De inbedding van medewerkers in het domein van studentengbegeleiding leidt ook tot een nauwere professionele samenwerking met andere ondersteunende diensten zoals studentenvoorzieningen, studie- en trajectbegeleiding, studentenpsychologen, ed. Hierdoor ontstaat een optimalere en meer samenhangende ondersteuning van studenten, en zijn er meer mogelijkheden voor intervisie en expertisedeling binnen de onderwijsinstelling. De centrale aansturing en de koppeling van de studentenbegeleiders en zorgcoördinatoren aan bepaalde opleidingen of faculteiten en de continue beschikbaarheid van interne informatie, bieden de studentenbegeleiders en zorgcoördinatoren de kans om zich te verdiepen in de specificiteit van de toegekende opleidingen (bijvoorbeeld curriculum, leerresultaten, werkvormen, stagecontext, ed.), wat de kwaliteit en de doeltreffendheid van de ondersteuning van studenten bevordert.

Beter bereik van een ruimere groep studenten en kracht van peer support

De nieuwe (groeps)initiatieven en projecten voor de ondersteuning van een ruimere groep studenten met een functiebeperking laten toe om flexibeler in te spelen op reeds jarenlang gekende pijnpunten, alsook om studenten frequenter en gericht te bereiken dan er louter individueel zou worden gewerkt. Ook de kracht van peersupport kan in de werking worden geïncorporeerd.

Formele en informele ondersteuning van medewerkers

De nieuwe regeling impliceert ook dat de expertise rond functiebeperkingen dagelijks aanwezig is in de onderwijsinstelling. Dit zorgt ervoor dat niet enkel studenten flexibel worden ondersteund, maar ook dat de vragen van medewerkers snel kunnen worden

beantwoord. Door de zichtbare aanwezigheid van de medewerkers, is de drempel voor medewerkers uit diensten en opleidingen lager om in gesprek te gaan over het optimaliseren van de geboden ondersteuning. Naast formele gelegenheden zijn er meer informele gelegenheden om het gesprek aan te gaan over hoe de leer- en leefomgeving kan worden geoptimaliseerd voor studenten met een functiebeperking.

Betere detectie van interne knelpunten en optimalisatie van het beleid

De centrale aansturing van zorgcoördinatoren en studentenbegeleiders heeft als voordeel dat de teams van zorgcoördinatoren en begeleiders een helikopteroverzicht hebben over de begeleiding binnen alle opleidingen in de onderwijsinstelling. Door medewerkers breed in te zetten in de onderwijsinstelling worden interne knelpunten beter gedetecteerd en kunnen maatregelen worden getroffen om het beleid te optimaliseren.

Interne en Vlaanderenbrede expertisegroei

De taakfocus van de zorgcoördinatoren en de studentenbegeleiders, en de informatiedoorstroom en het vormingsaanbod vanuit het SIHO, laten instellingen hoger onderwijs toe om actueel op de hoogte te zijn van ontwikkelingen en veranderingen binnen de wetgeving inzake studeren met een functiebeperking. Het SIHO biedt voor instellingen een belangrijk platform om expertise structureel te delen in Vlaanderen en nieuwe ontwikkelingen te onderzoeken en te implementeren.

4.2 Rapportering door studenten met een functiebeperking

Een aantal instellingen heeft zijn studenten bevraagd over de nieuwe regeling.

Laagdrempelige, flexibele en vraaggestuurde ondersteuning

Studenten zijn tevreden over de kwaliteit van de verhoogde zorg en het contact met hun begeleiders. Ze ervaren de nieuwe begeleiding als meer laagdrempelig, flexibel en vraaggestuurd, gezien ze op elk moment in het academiejaar een interne vraag voor

ondersteuning kunnen stellen waarbij geen tijdrovende administratie aan te pas komt. Het gegeven dat de ondersteuning niet meer vanuit het buitengewoon secundair onderwijs wordt georganiseerd, wordt als minder stigmatiserend ervaren.

Oriëntering gericht op talent

Door ook een uitbreiding te voorzien voor de universiteiten, krijgen de universiteiten de mogelijkheid om de begeleiding van studenten met een functiebeperking te herbekijken, te verfijnen en uit te breiden. Dit leidt tot een intensievere ondersteuning van de studenten, wat een oriëntering die gericht is op het talent van de student waarborgt, en niet op de ondersteuning die al dan niet voorhanden is.

5. Knelpunten van de nieuwe regeling

De implementering van de nieuwe regeling leidt ook tot een aantal bezorgdheden en aandachtspunten.

Positioneren nieuwe functies

Het positioneren van de nieuwe functies binnen het bestaande ondersteuningsaanbod van aanspreekpunten, studieadviseurs, studentenpsychologen en studietrajectbegeleiders vraagt binnen heel wat instellingen nog afstemming. Centrale en decentrale diensten hebben in de voorbije jaren reeds een ondersteuningsaanbod uitgebouwd ten behoeve van studenten met een functiebeperking. Op die manier werd reeds expertise opgebouwd waardoor doorverwijzing niet altijd even snel gebeurt. Verdere afstemming rond taakafbakening en samenwerking is noodzakelijk.

Aanpassing Gon-begeleiders aan de nieuwe context

Het kost bepaalde Gon-begeleiders die nu aangesteld zijn in het hoger onderwijs tijd en energie om 'de Gon-bril' af te zetten en zich de nieuwe context eigen te maken. Dit impliceert dat er in specifieke teams nog sterk moeten worden ingezet op dialoog en afstemming om 'culturele verschillen' tussen collega's te overstijgen en tot een gedeelde visie op ondersteuning te komen.

Zelfbeschikkingsrecht versus sturing - mentaliteitsshift

Studenten die vroeger Gon-begeleiding kregen, uiten in de overstap naar het hoger onderwijs vaak een vorm van weerstand tegen begeleiding. Voor medewerkers is het zoeken naar een evenwicht tussen het respecteren van het zelfbeschikkingsrecht van de student en het anticiperen op mogelijke problemen. Aan bepaalde universiteiten vraagt het ook tijd om bij de studenten met een functiebeperking een mentaliteitsshift te realiseren waarbij het 'gelegitimeerd' is om (ook aan de universiteit) bijkomende ondersteuning te vragen.

Uitbouw van een inclusiever beleid en optimalisatie van de communicatie

Bij de start van de nieuwe regeling is - vooral aan hogescholen - de focus meteen gegaan naar de continuering van de ondersteuning van de Gon-studenten. Dit heeft in bepaalde instellingen (on)bewust geleid tot een verderzetting van de oude Gon-werking. Instellingen zien intussen de nood om de continuering van 'de oude Gon-werking' te doen evolueren naar een inclusief beleid ten dienste van de grotere groep studenten met een functiebeperking. Deze vertaalslag vraagt de nodige tijd en aandacht. Instellingen zetten verder in op het verfijnen van hun ondersteuningsaanbod en de interne en externe communicatie hieromtrent.

Inkopen begeleiding uit het buitengewoon onderwijs

Voor een klein aantal studenten met een functiebeperking wordt in een aantal hogescholen in functie van continuïteit van de begeleiding, ondersteuning ingekocht vanuit het buitengewoon onderwijs. Instellingen hoger onderwijs ervaren moeilijkheden om met het buitengewoon onderwijs tot afspraken te komen. Instellingen voor buitengewoon onderwijs blijven sterker vasthangen aan het oude systeem van Gon-begeleiding en onderhandelen al te vaak om het assessment uit te voeren en/of om het urenpakket van de begeleiding op te trekken tot vier uur per week, verwijzend naar de regeling voor leerlingen met een visuele en auditieve beperking in het leerplichtonderwijs. Ook het bepalen van de kostprijs van de begeleiding en de duur van de samenwerkingsovereenkomst verlopen vaak moeizaam.

Beperkingen huidig financieel kader

De Vlaamse overheid verdeelde de middelen tussen de universiteiten en de hogescholen op basis van het aantal generatiestudenten met een VAPH-nummer en via het principe van de sociale toelage. Dit gesloten financieringsmechanisme sluit niet aan op de begeleidingsnoden in de praktijk. Universiteiten vragen omwille van het steeds stijgende studentenaantal een financiële gelijkwaardige behandeling als de hogescholen. Hogescholen vragen voldoende financiering voor het lenigen van hun toenemende groep studenten, alsook voor de noden van de HBO5-studenten. Hogescholen en universiteiten, maar ook het SIHO, delen de bezorgdheid dat het huidige budgettaire kader te weinig ruimte biedt om de toenemende groep van studenten met specifieke ondersteuningsbehoeften systematisch te blijven ondersteunen. Als de cijfers van studenten met een functiebeperking in dezelfde mate blijven stijgen als de voorbije jaren, zullen instellingen worden geconfronteerd met een financiële nood. Individuele begeleiding - naast erkenning en assessment - zal immers steeds nodig zijn. Deze bezorgdheid is vooral prominent bij kleinere instellingen en instellingen met specifieke en langdurige opleidingen.

Transparantie over de toegekende middelen

Het toegekende bedrag voor de nieuwe regeling is gekend voor 2017 en voor 2018. Verschillende instellingen benadrukken dat de toegekende middelen voor inclusief hoger onderwijs steeds als een aparte enveloppe moeten zijn gekend. Een transparante communicatie over de portefeuille garandeert dat de middelen worden ingezet voor het realiseren van inclusief hoger onderwijs voor studenten met een functiebeperking.

6. Ondersteuningsnoden van instellingen hoger onderwijs

Instellingen rapporteren een grote tevredenheid over de vergaderingen en de intervisie- en vormingsmomenten van het SIHO. De geboden ondersteuning vanuit het SIHO wordt als bijlage bij dit rapport toegevoegd. Instellingen hoger onderwijs verwachten dat het SIHO deze rol verder opneemt. Instellingen wensen op de SIHO-bijeenkomsten verdere ondersteuning te krijgen op vlak van juridische aspecten (bijvoorbeeld GDPR, deontologische code

studentenbegeleiders, erkenning, redelijke aanpassingen en domeinspecifieke leerresultaten en examenbetwistingen), functiebeperkingen (symptomatologie, tips en tricks), begeleidingsinitiatieven, compenserende software (ook de praktische organisatie), stage, overstap naar werk en universeel ontwerp. Instellingen wensen specifieke didactische adviezen te ontvangen voor docenten voor de implementatie van inclusief onderwijs zodat er meer begrip is en rekening wordt gehouden met de noden van studenten met een functiebeperking, én dat ad-hoc aanpassingen voor studenten met een functiebeperking minder nodig worden. Instellingen wensen met het oog op het optimaliseren van de eigen werking en het beleid ook verder een beroep te doen op het supervisieaanbod en de procesbegeleiding van het SIHO.

7. Besluit

De Vlaamse Regering zet met de implementatie van de regeling 'Inclusief Hoger Onderwijs' een belangrijke stap voorwaarts in het realiseren van inclusief hoger onderwijs. De instellingen hoger onderwijs zetten sterk in om de nieuwe regeling in de praktijk te implementeren, wat zich in de praktijk in heel wat voordelen heeft vertaald. De praktijk leert evenwel dat er op dit moment nog aandachtspunten voorliggen die verder overleg met de Vlaamse overheid vragen. Het SIHO vraagt de Vlaamse overheid om over de financiële aspecten en knelpunten in verder overleg te gaan. Conform zijn kernopdracht zal het SIHO verder inzetten op de procesbegeleiding van instellingen hoger onderwijs en materialen en vormen ontwikkelen om het beleid verder in de praktijk om te zetten. Dit laat toe om naast de goede praktijken ook de knelpunten systematisch op te volgen en verder in kaart te brengen. Op basis van die informatie kan het SIHO zijn brugfunctie naar de Vlaamse overheid toe terdege blijven opnemen.

Bijlage 1: Geboden ondersteuning vanuit het SIHO

Om instellingen hoger onderwijs te ondersteunen bij de implementatie van de nieuwe regeling, voorzag het SIHO in informatieoverdracht, ontwikkelde het materialen en organiseerde het intervisie- en vormingsmomenten en procesbegeleiding/supervisie in instelling hoger onderwijs. Het SIHO zette ook in op de afstemming met relevante beleidsorganisaties uit zowel het hoger als het leerplichtonderwijs.

8.1 Informeren over de nieuwe regeling

Het SIHO overlegde regelmatig met de Vlaamse overheid over de regeling, en ging in overleg inzake knelpunten en onduidelijkheden uit de praktijk. Het SIHO koppelde deze informatie op regelmatige tijdstippen terug naar de aanspreekpunten en de beleidsmedewerkers van koepelorganisaties en de Vlaamse onderwijsraad.

8.2 Materialen om het beleid naar de praktijk om te zetten

Waar mogelijk formuleerde het SIHO ook suggesties aan instellingen hoger onderwijs om de decretale wijzigingen efficiënt in de praktijk om te zetten. Zo ontwikkelde het SIHO voor de instellingen hoger onderwijs:

- een leidraad ‘ondersteuningsmodel inclusief hoger onderwijs: van beleid naar praktijk’.
- een informatiedocument met veel gestelde vragen en antwoorden over de omzendbrief ondersteuningsmodel.
- ondersteunende materialen zoals infoches per functiebeperking, een assessmentvragenlijst, een self-assessment voor studenten, en een sjabloon voor een ondersteuningsplan. Ter inzet in Engelstalige opleidingen, voorzag het SIHO de materialen ook in het Engels.
- Het SIHO vernieuwde zijn website waarop het ook actuele informatie voor kandidaat-studenten over het ondersteuningsaanbod in het hoger onderwijs verspreidt. Kandidaat-studenten kunnen er onder meer het self-assessment (bereid je overstap

voor), een informatiefolder over het ondersteuningsaanbod in het hoger onderwijs, en fiches over diverse functiebeperkingen downloaden.

8.3 Supervisie en procesbegeleiding van instellingen hoger onderwijs

Het SIHO voorzag 19 instellingen hoger onderwijs (14 hogescholen en 5 universiteiten) in advies op maat rond de uitbouw van het ondersteuningsmodel inclusief hoger onderwijs. Het SIHO deed dit doorgaans via een supervisie- en/of intervisiegesprek(ken) met de bevoegde diensten van elke onderwijsinstelling. Het SIHO adviseerde waar wenselijk in de opmaak van vacatureberichten voor studentenbegeleiders en/of zorgcoördinatoren, en participeerde in diverse selectiecommissies. Het SIHO bood ook verschillende vormen in instellingen hoger onderwijs aan.

8.4 Vormingsactiviteiten voor instellingen hoger onderwijs

Het SIHO organiseerde Vlaanderenbrede vormingsactiviteiten die maximaal inspelen op de behoeften van de onderwijsinstellingen:

- Op dd.05.09.2017 organiseerde het SIHO een studienamiddag 'ondersteuningsmodel inclusief hoger onderwijs: van beleid naar praktijk'.
- Op vraag van de instellingen organiseerde het SIHO op dd.18.12.2017 een vormingsdag rond 'studeren met een sensorische beperking'.
- Op dd.06.02.2018 organiseerde het SIHO een werkoverleg voor aanspreekpunten en intervisiemoment voor de aanspreekpunten en de begeleiders rond het ondersteuningsmodel.
- Op dd.26.03.2018 organiseerde het SIHO een intervisie rond redelijke aanpassingen, stage en studeren met ADHD.
- Op dd.20.04.2018 organiseerde het SIHO een werkoverleg voor aanspreekpunten waarin de diverse beleidsthema's werden opgevolgd, met een focus op compenserende software.
- Op dd.04.05.2018 organiseerde het SIHO een vorming- en intervisiedag rond DCD.

- Op dd.11.06.2018 organiseerde het SIHO een intervisiedag rond diverse ondersteuningsnoden en focuste het op begeleidingsnoden van studenten met ASS.
- Op dd.06.09.2018 organiseert het SIHO een studienamiddag over 'het ondersteuningsmodel inclusief hoger onderwijs'.
- De intervisie- en vormingsmomenten voor AJ 2018-2019 gaan door op dd.09.10.2018, dd.13.11.2018, dd. 08.01.2019, dd.12.02.2019, dd.26.03.2019 en dd. 28.05.2019.

8.5 Afstemming met relevante beleidsinstanties

Het SIHO zette ook in op een overleg met de Vlaamse overheid, de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Werkgroep Gelijke kansen), de Vlaamse Hogescholenraad (Overleggroep sociaal beleid), de Vlaamse Onderwijsraad (Commissie Diversiteit, werkgroep Studeren met een Functiebeperking en de werkgroep Internationale Tendensen in het Hogeronderwijsbeleid), het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), ADIBib, VDAB-GTB en Unia inzake het optimaliseren van procedures.

Het SIHO zette ook in op een afstemming met het leerplichtonderwijs via overleg met de CLB-sector en beleidsmedewerkers leerplichtonderwijs en hoger onderwijs van de Vlaamse overheid, en de Vlaamse onderwijsraad.

- Het SIHO informeerde de directeurs van de CLB-koepels op dd.07.06.2017 over de krijtlijnen van de nieuwe regeling en beklemtoonde daarbij het belang van een warme overdracht aan documenten. Deze informatie werd via hen verspreid naar de medewerkers.
- Het SIHO maakte een informatiedocument op voor de CLB's met betrekking tot de overstap naar het hoger onderwijs. Het SIHO voorzag de CLB's ook in informatiefolders voor leerlingen in het leerplichtonderwijs.
- Het SIHO gaf op dd.27.10.2017 een vorming voor CLB's over de nieuwe regeling.
- Het SIHO had op dd.14.11.2017 een uitwisseling met de beleidsmedewerkers van het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs van het Departement Onderwijs over een stand van zaken en knelpunten in het ondersteuningsmodel in het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs.
- Het SIHO voorzag op dd.15.01.2018 een vorming voor de directie van de CLB-koepels.

- Het SIHO verzorgt op dd.24.10.2018 een workshop op de studiedag 'Bruggen bouwen tussen secundair en hoger onderwijs over de onderwijsloopbaan van jongeren' van de Vlaamse onderwijsraad.

Bijlage 2: Bevraging implementering nieuwe regeling inclusief hoger onderwijs

Met de nieuwe regeling 'nclusief Hoger Onderwijs' dd.01.09.2017 (Codex Hoger Onderwijs, Artikel II.117 tot en met II.119, artikel II.276 § 3 en artikel III.67) werd de begeleiding van studenten met een functiebeperking een duidelijke kerntaak van de instellingen hoger onderwijs. Via deze bevraging wil het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) in functie van een evaluatierapport over de nieuwe regeling, een zicht te krijgen op de implementering van de nieuwe regeling binnen uw onderwijsinstelling. Mogen we vragen dat het aanspreekpunt van uw instelling hoger onderwijs deze vragenlijst invult tegen maandag 2 juli 2018? De eerste twee vragen dienen enkel om zicht te krijgen op de participatie en u te kunnen contacteren wanneer er onduidelijkheden zijn bij het verwerken van de antwoorden.

1. E-mailadres *
2. Voor welke onderwijsinstelling vult u deze vragenlijst in? *
  - Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
  - Arteveldehogeschool
  - Erasmushogeschool Brussel
  - Hogere Zeevaartschool Antwerpen
  - Hogeschool Gent
  - Hogeschool West-Vlaanderen
  - PXL-Hogeschool
  - Karel De Grote Hogeschool
  - Katholieke Universiteit Leuven
  - LUCA School of Arts
  - Odisee
  - UCLL
  - Thomas More
  - Universiteit Antwerpen
  - Universiteit Gent
  - Universiteit Hasselt

- Vives
  - Vrije Universiteit Brussel
3. Beschrijf kort de aanpassingen die u binnen uw instelling doorvoerde voor de begeleiding van studenten met een functiebeperking met de invoering van de regeling 'inclusief hoger onderwijs' dd.01.09.2017 (Artikel II.117 tot en met II.119, artikel II.276 § 3 en artikel III.67). Beschrijf beknopt uw aanpassingen en uw ondersteuningsmodel.*
  4. Wat zijn voor u de voordelen van de nieuwe regeling? Beschrijf.*
  5. Ervaart u specifieke knelpunten? Licht toe.
  6. Heeft u nog specifieke ondersteuningsnoden? Licht toe.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Het SIHO-team